

Demokrasi bir Yahudi meselesi midir?

Modern anayasacılık ve Yahudilik birbirine nasıl uyuyor? Yahudiliğin binlerce yıllık tarihi ile karakterize edilen dini ve etnik karakteri, demokratik yapılarla tezat oluşturuyor gibi görünmektedir. Demokrasinin Yahudi değerleriyle ne ilgisi var?

Demokrasi, İncil dönemindeki İsrail halkının anayasası değildi. Tanah'ta (İbranice Kutsal Kitap) ilk olarak ataerkil aile yapılarını okuruz, bunlar daha sonra klan ve kabile yapılarına dönüşür. Gevşek kabile örgütlenmesi yaşlılar, savaş kahramanları, Kohenler ve peygamberler tarafından yönetilir ve daha sonra kalıtsal hanedanlık olan krallığa yol açar. Tüm bunlar aile kökenine, olağanüstü eylemlere veya ilahi ilhama dayalı liderlik pozisyonlarıydı, ancak "genel, özgür, eşit ve gizli seçimler yoluyla" demokratik anlamda meşrulaştırılmamışlardı.

Demokrasi ve insan hakları kavramlarını, bugün İnsan Hakları Beyannamesi'ne göre anlaşıldığı şekliyle, daha önceki feodal ve monarşist toplumlarda bulmayı beklemek tarih dışı olacaktır. Ancak, oylama, çoğunluk kararları ve azınlıkların korunması gibi demokratik unsurlar Yahudi cemaatlerinin ve kurumlarının anayasalarında çok erken tarihlerde bulunabilir. Haham literatürü (Kudüs ve Babil Talmudu, Midraşim, yorumlamalar ve halahik yanıtlar) ve öğrenim evi kültürü esasen çok sayıda, bazen çok farklı ve hatta çelişkili geleneklerin korunmasına dayanmaktadır. Dini hukuka ilişkin kararlar yerel gelenekler göz önünde bulundurularak, ancak her şeyden önce tartışma yoluyla kanaat temelinde alınmıştır. İkinci yüzyılda İsrail topraklarından sürülmelerinden bu yana, diasporadaki Yahudi yaşamı, birleştirici bir hiyerarşik yapıya sahip olmayan, merkezi olmayan, özerk bir topluluk şeklini almıştır. Bu nedenle otoritenin rıza ve inanca dayandırılması ilkesi 2000 yıldır Yahudi kültürünün bir parçası olmuştur. Ve modern İsrail devleti kurulduğunda, ona demokratik, anayasal bir biçim vermek neredeyse doğal bir meseleydi. Bugün de Orta Doğu'daki tek demokrasidir.

Elbette Yahudi cemaatleri zamanın ruhundan ve çevredeki çoğunluk toplumunda uygulanan sosyal etkileşimin kabulünden etkilenmişlerdir ve etkilenmektedirler. Bu nedenle çoğu Yahudi cemaatinde kadınların oy kullanma hakkını ancak 1919'da Alman İmparatorluğu'nda kadınların oy kullanma hakkı tanındıktan sonra elde etmiş olması şaşırtıcı değildir. Ve birkaç on yıl öncesine kadar, kadınların seçilme haklarını kullanmaları hâlâ çok sıra dışı bir durumdu - bir bütün olarak Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki durumdan farklı değildi. Modern seküler bir devletin anayasası ile dini bir cemaatin anayasası arasında bir uyum olmadığı doğrudur. Ancak, bir cemaatin demokratik yapıları, Yahudiliğin insanlığa bakış açısıyla da örtüşen, tüm insanlar için haysiyet ve eşit haklar talebini gerçekleştirmek için en büyük fırsatları sunar.